Riigikontrolli arvamus Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

KONTROLLIARUANNE

Nr 2-5/03/69
10.07.2003

Riigikontrolli arvamus Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Tallinn
2003

Sisukord

SISSEJUHATUS....3

1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD....4

2. ARVAMUS EESTI KUNSTIMUUSEUMI 2002. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA RIIGIEELARVE TÄITMISE ARUANDE KOHTA....6

3. MAJANDUSTEHINGUTE ÕIGUSPÄRASUS NING FINANTSJUHTIMINE JA SISEKONTROLLISÜSTEEM....9

EESTI KUNSTIMUUSEUMI VASTUS....12

KULTUURIMINISTEERIUMI VASTUS....21

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris 10.02–17.03.2003 oma tööplaani alusel Eesti Kunstimuusemi 31.12.2002 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet.

Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb rahandus ministri 05.12.2002. a määrusest nr 143 "2002. a. majandusaasta aruande koostamine esitamine ja kinnitamine". Riigieelarve täitmise kohta aru andmine on sätestatud riigieelarve seaduses.[1]

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Sale Ajalik, töögrupis osalesid vanemaudiitor Margit Piller ja audiitor Mari Rull.

[1] 09.06.1999. a vastu võetud riigieelarve seadus § 46 lg 1

1. Arvamuse andmise lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta.[2] Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid vastavalt Riigikontrolli seadusele.[3]

1.2. Auditi eesmärk ja ulatus

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses loetletud ülesandeid[4], on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ning riigieelarve täitmise aruande kohta, tuginedes järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult asutuse omad ja võlad asutuse kohustused;
- kas varad ja kohustused eksisteerivad tegelikult;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega;
- kas asutuse raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutustele.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

1.3. Vastavus standarditele

Riigikontroll sooritas auditi kooskõlas INTOSAI[5] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes ja riigieelarve täitmise aruandes esitatud näitajad. Audit hõlmas ka aruannete koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute analüüsi. Leiame, et meie audit annab piisava aluse arvamuse avaldamiseks asutuse raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta.

1.4. Vastutus aruannete õigsuse ja nende aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruannete koostamise ning neis sisalduva info õigsuse eest vastutasid auditeeritud perioodil kultuuriministrid Signe Kivi (kuni 03.09.2002) ja Margus Allikmaa (alates 03.09.2002) ning Eesti Kunstimuuseumi direktor Maarika Valk.

---

[2] Riigieelarve seadus § 47 lg 2
[3] Riigikontrolli seadus § 7
[4] Riigikontrolli seadus § 6 lg 2
[5] International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all.

Kultuuriminister

- valvab ministeeriumi struktuuriüksuste ja ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise järele ning teostab teenistusjärelevalvet ministeeriumi ametnike otsuste seaduslikkuse ja otstarbekuse üle;[6]

- tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise eest ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes;[7]

- vastutab riigivara säilimise ja heaperemeheliku kasutamise eest ning korraldab seda kooskõlas riigivaraseadusega;[8]

- otsustab eelarvevahendite kasutamise üle ning valvab eelarve täpse ja otstarbeka täitmise, samuti Euroopa Liidu eraldatud vahendite ning muu välisabi sihipärase kasutamise järele;[9]

- kinnitab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarved, lähtudes riigieelarvest, ja kontrollib nende täitmist, tehes vajadusel ettekirjutusi eelarvevahendite kasutamiseks;[10]

- kinnitab koos raamatupidamise eest vastutava isikuga oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigsust.[11]

Eesti Kunstimuuseumi direktor

- vastutab Eesti Kunstimuuseumile pandud ülesannete ning tema tegevust korraldavate õigusaktide täitmise eest;[12]

- tagab Eesti Kunstimuuseumi valduses oleva riigivara ja rahaliste vahendite sihipärase ja otstarbeka kasutamise;[13]

- kinnitab oma allkirjaga asutuse raamatupidamise aastaaruande õigsust.[14]

Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud muuseumi peadirektor Marika Valk ning pearaamatupidaja Liisu Tõkman.

[6] Vabariigi Valitsuse seadus §-d 49 ja 95
[7] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[8] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[9] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[10] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[11] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 4 lg 3
[12] Eesti Kunstimuuseumi põhimäärus punkt 9
[13] Eesti Kunstimuuseumi põhimäärus punkt 9.8.
[14] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 4 lg 1

2. Arvamus Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

2.1. Märkused

2.1.1. Raamatupidamisarvestuses puudub ülevaade, kui palju ja millises väärtuses on Eesti Kunstimuuseumi valduses kunstiväärtusi.[15] 2002. aasta raamatupidamise aastaarunne ei kajasta ka muuseumi valduses olevate museaalide soetusmaksumust, kuna kunstiväärtuste soetamisel kirjendatakse nende soetusmaksumus raamatupidamisregistrites majanduskulude koosseisu. Aruandeaastal on kuludesse kantud kunstiväärtuste soetusmaksumus 664 700 krooni. Seega on muuseumi varad näidatud raamatupidamises väiksemana ja tegevuskulud suuremana. Pearaamatupidaja põhjendab museaalide põhivarana mittekajastamist muuseumiseadusega[16], mille järgi museaalide üle ei peeta rahalist arvestust. Auditeeritud perioodil peeti arvestust kunstiväärtuste üle inventari- ja tulmeraamatutes (koguselises, maksumust näitamata). Samuti alustati muuseumide infosüsteemi KVIS juurutamist, millega luuakse elektrooniline museaalide kataloog, mis on samuti ühikuline ega näita nende maksumust.

Riigikontrolli arvates ei ole Eesti Kunstimuuseum järginud raamatupidamisarvestuse korraldamisel ja aruannete koostamisel raamatupidamise seadust.[17] Samuti on rikutud "Eelarveliste asutuste raamatupidamise korraldamise eeskirja"[18], mille kohaselt tuleb kunsti- ja antiikväärtused arvestada materiaalse põhivarana sõltumata nende maksumusest. Samas mööname, et lahendust nõuab raamatupidamise seaduse ja muuseumiseaduse vastuolu.

Nõustume, et museaalide pidev ümberhindamine turuhinda ei ole põhjendatud ning arvestuse pidamine võiks toimuda soetusmaksumuses. Seetõttu peaks kas põhivara register või KVIS sisaldama andmeid ka museaalide soetusmaksumuse kohta, mida saaks käsitleda raamatupidamisarvestuse analüütilise registrina. Põhivarade liikumise (soetamine, mahakandmine, müük) kohta tuleks raamatupidamiskanded teha algdokumentide alusel.

2.1.2. 2002. aastal ei inventeeritud muuseumikogudes arvele võetud museaalide olemasolu ja seisundit[19], v.a Mikkeli muuseumis, kus tehti inventuur seoses vajadusega anda kogu üle uuele varahoidjale.

Sellega on rikutud kultuuriministri määrust[20], mis ütleb, et muuseum peab igal aastal inventeerima museaalide olemasolu ja seisundit. Vastavalt määrusele tehakse inventuure arvestusega, et kõik museaalid oleksid üle kontrollitud vähemalt kord viie aasta järel, v.a erijuhud, kui muuseum esitab Kultuuriministeeriumile põhjendatud taotluse inventeerimistähtaega pikendada. Muuseumi peavarahoidja põhjendas inventuuride tegemata jätmist teoste suure hulga ja inventeerimise kui väga aeganõudva ja töömahuka tegevusega. Sealjuures ei esitanud Eesti Kunstimuuseum Kultuuriministeeriumile kirjalikku tähtaja pikendamise taotlust. Taotlus esitati alles auditi käigus. Seega on museaalide inventeerimata jätmine põhjendamatu ja annab alust arvata, et kunstiväärtuste säilimine võib olla ohus.

---

[15] Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta kogude aruande järgi on seisuga 01.01.2003 kogudes 64 872 ühikut kunstiväärtusi.
[16] Muuseumiseadus § 18 lg 2
[17] Raamatupidamise seadus §-d 3, 4 ja 5 p 9
[18] Rahandusministri 18.05.2000. a määrus nr 44 §2 lg 12 p 3
[19] Meile antud selgituste kohaselt on inventeeritud järgnevalt:
- 2003. aastal Niguliste väärismetalli kogu (lõpetatud), Tarbekunstimuuseumi metallikogu (toimub), Tarbekunstimuuseumi tekstiilikogu (toimub), Tarbekunstimuuseumi nahkehistöö kogu (toimub), Väliskunstimuuseumi tarbekunstikogu (toimub), graafikakogu (ettevalmistustööd, inventuurinimekirjade koostamine);
- 2002. aastal Mikkeli muuseumi kogu, Tarbekunstimuuseumi kogud (ettevalmistustööd, nimekirjade koostamine);
- 2001. aastal Väliskunsti Muuseumi maalikogu, Niguliste väärismetallikogu, Tarbekunstimuuseumi väärismetallikogu, Kristjan Raua Majamuuseumi kogu,
- 2000. aastal Niguliste vana kunsti kogu,
- 1999. aastal foto-videokogu, skulptuurikogu, Väliskunstimuuseumi skulptuurikogu, pisiplastikakogu;
- 1996. aastal kahe suurima – graafikakogu (24 351 teost) ja maalikogu (6 961 teost) täisinventuur.
[20] Kultuuriministri 27.07.1998. a määrus nr 23 p 47

2.1.3. Kunstimuuseumi bilansis seisuga 31.12.2002 näidatud põhivarakirje "Lõpetamata ehitus" oli olulises osas inventeerimata, mis on vastuolus rahandusministri määrusega[21] ega anna kindlust, kas varad on kajastatud õigesti ja usaldusväärselt. Samuti puudus arvestus selle rea koosseisu kohta. Real oleva summa suurus oli 75,3 mln krooni, moodustades 83% Eesti Kunstimuuseumi bilansimahust.

Auditi käigus inventeeriti kirjet osaliselt ning inventuuri tulemusena kanti bilansireale "Maa ja ehitised" 52,4 mln krooni Kadrioru lossi renoveerimiseks tehtud kulutusi, bilansireale "Muu inventar, tööriistad, sisseseade ja muud" 4,1 mln ja tegevuskuludesse 0,6 mln krooni.

Lõpliku, allkirjastatud raamatupidamise aastaaruande koosseisus esitatud bilanss näitab lõpetamata ehitust summas 18,2 mln krooni, mille koosseis on täpselt välja selgitamata.

2.1.4. Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruanne ei kajasta laos olevaid varusid (kataloogid, trükised jms) ja neid ei ole ka bilansipäeva seisuga inventeeritud. Seetõttu ei olnud meil võimalik hinnata olemasolevate varude maksumust ja realiseerimisväärtust. Aruandeaastal on kuludesse kirjendatud kataloogide, trükiste jm müügiks ostetud kaupade soetusmaksumus 864 300 krooni, sealjuures on nende müügi tuluna näidatud 489 200 krooni. Trükiste müügiosakonna töötaja peab laoarvestust trükiste liikumise kohta, ning tema arvestuse järgi on seisuga 31.12.2002 realiseerimata 52 941 trükist. Eelpool nimetatud puuduste tõttu ei saa me olla kindlad, et kajastatud on kõik trükiste müügi tulud.

2.1.5. Eesti Kunstimuuseum ei registreeri sõlmitud lepinguid, samuti puuduvad lepingutel numbrid. Ühte, väidetavalt juba aastaid jõus olevat müügilepingut (Kalteks-Projekt AS-iga, kellele muuseum müüb elektrienergiat), haldusdirektor ei leidnud. Lepingute registri puudumisest tingituna ei saa me olla kindlad, et meile esitati kõik sõlmitud lepingud. Seetõttu puudub meil kindlustunne, et kõik lepingutest tulenevad nõuded ja tulud on aruandes kajastatud.

2.1.6. Raamatupidamisregistris puuduvad kahel müügiarvel numbrid. Samuti tuleb ette, et arvenumbrite järjestus raamatupidamisregistris ei ole kronoloogiline, näiteks 14.01.2002 väljastatud arve kannab numbrit 128 ja 09.04.2002 väljastatud arve numbrit 126. Pearaamatupidaja põhjendas arvenumbrite mittekajastumist raamatupidamisregistris programmi eripäraga numbreid aeg-ajalt vahele jätta ja arvete mittekronoloogilisust 2002. aasta jaanuaris toimunud programmivahetusega.

Meie hinnangul ei ole need põhjendused korrektsed ning me näeme siin riski, et kõik tegelikult esitatud müügiarved ei ole raamatupidamisarvestuses kajastatud, mistõttu nõuded ja tulud võivad olla aruandes näidatust suuremad. Meile antud selgituste kohaselt maandab riski 2003. aastal kasutusele võetud uus raamatupidamisprogramm.

2.1.7. 2002. aasta raamatupidamise aastaaruannet koostades ei ole lähtutud rahandusministri määrusest[22], mille järgi tuleb raha laekudes nõuete alusel võtta raamatupidamises arvele kohustus riigi ees ning majandustegevusest saadud tulu näidata sama summa võrra väiksemana:

- Tulemiaruande kirjel "Tulude korrigeerimine" on näidatud 5,1 mln krooni majandustegevusest laekunud riigieelarvesse kandmisele kuuluvaid tulusid, mis rahandusministri määrusi[23] järgides ei vasta tulemiaruande kirjete sisule ja eksitab info tarbijat.
- Bilansikirjel "Muud lühiajalised kohustused" oli auditeerimiseks esitatud bilansis näidatud 101 389 krooni vähem riigieelarvesse tasumisele kuuluvaid kohustusi ja seetõttu olid tulemiaruandes kajastatud tulud majandustegevusest suuremana. Auditi ajal tehti korrigeerimine: võeti arvele nõue riigieelarve vastu ja samas summas kohustus riigieelarve ees, jättes sealjuures tulemiaruandes näidatud tulud majandustegevusest korrigeerimata. Seega näitab bilanss nõudeid ja tulemiaruanne majandustegevusest laekunud tulu suuremana.

---

[21] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 "2002. a majandusaasta aruande koostamine, esitamine ja kinnitamine" § 7
[22] Rahandusministri 18.05.2000. a määrus nr 44 § 2 lg 4 p 2
[23] Rahandusministri 18.05.2000. a määrus nr 44 § 2 lg 4 ja 05.12.2002. a määrus nr 143 § 35 lg 2 p-d 2, 3 ja 7

2.1.8. Eesti Kunstimuuseumi tulemiaruanne ei ole koostatud vastavalt rahandusministri määrusele, mille kohaselt riigiasutuse majandustegevusest teenitud tulude jääk, mille kohta ei ole rahandusministri luba teha selle arvelt kulutusi 2003. aastal[24], ei näidata tulemiaruandes.[25] Kuna Eesti Kunstimuuseumil ei ole sellist luba, siis ei tohtinuks ta tulude jääki tulemiaruandes näidata.

2.2. Riigikontrolli arvamus

- **Me ei saa avaldada arvamust Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta, mis näitab seisuga 31.12.2002 Eesti Kunstimuuseumi bilansimahuks 87 757 156 ja tulemiks 5 228 939 krooni, sest lähtudes käesoleva kontrolliaruande punktides 2.1.1.–2.1.8. toodud raamatupidamisarvestuse puudustest ei ole me kindlad, et kõik Eesti Kunstimuuseumi varad, kohustused, tulud ja kulud on kajastatud. Samuti puudub meil kindlus, et kõik kajastatud varad ja kohustused ka tegelikult eksisteerivad.**
- **Riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Eesti Kunstimuuseumi 2002. aasta kassakuludeks 31 051 742 krooni, on olulises osas kooskõlas riigieelarve seaduse ja 2002. aasta riigieelarvega.**

2.3. Ettepanekud

Riigikontroll teeb **Kunstimuuseumile** järgmised ettepanekud:

- Viia raamatupidamisarvestus vastavusse raamatupidamise seaduse, hea raamatupidamistava ja eelarveliste asutuste raamatupidamisarvestust reguleerivate rahandusministri määrustega.
- Täiendada sisekontrollisüsteemi nii, et oleks tagatud:
  - raamatupidamisaruannete koostamine vastavalt rahandusministri kehtestatud valitsusasutuste ja hallatavate riigiasutuste aruannete koostamise nõuetele;
  - kunstiväärtuste kui muuseumi põhivarade arvestus soetusmaksumuse printsiibist lähtuvalt;
  - inventuuride läbiviimine, inventuuritulemuste võrdlemine raamatupidamise andmetega ja erinevuste kajastamine;
  - riigivaradega tehingute sooritamisel riigivaraseadusega sätestatud põhimõtete järgimine;
  - sõlmitud lepingute registreerimine;
  - kunstiväärtuste säilimine.

Riigikontroll teeb **Kultuuriministeeriumile** järgmise ettepaneku:

- Koostöös Rahandusministeeriumiga leida lahendus museaalide arvestust puudutavate raamatupidamise seadusest ja muuseumiseadusest tulenevate nõuete vahelise vastuolu kõrvaldamiseks.

[24] Rahandusministri 31.01.2003. a määrus nr 19
[25] Rahandusministri 05.12.2002. a määrus nr 143 § 35 p 8

3. Majandustehingute õiguspärasus ning finantsjuhtimine ja sisekontrollisüsteem

3.1. Tähelepanekud

3.1.1. Riigikassa andmete põhjal kontrollisime väljamakseid riigihangete seaduses toodud piirmäärasid[26] ületavas osas. Leidsime, et riigihanget tegemata on 2002. aastal ostetud kaupu või teenuseid järgmistelt tarnijatelt:

- **Valveteenust 3 359 731 krooni eest AS -ilt Marksman**. Meile antud selgituste kohaselt sõlmiti leping Eesti Kunstimuuseumi kasutuses olevate hoonete valvamiseks 18.06.1996. Kultuuriministeerium nõudis hoonete valvamist professionaalse turvafirma poolt, lubades tasuda osa valvekuludest. Kuna muuseumi eelarvet ei suurendatud, tekkis muuseumil 1997. aasta lõpuks võlg, mida on vastavalt võimalustele vähendatud. Arvestades muuseumi võlga turvafirma ees, on 1996. aastal sõlmitud leping muuseumile soodne (lepingus puudub nõue viivise kohta). Käesoleva aasta lõpuks lahendatakse võlaküsimus ja on võimalik välja kuulutada riigihange valveteenuse ostmiseks, seda juba koos uue muuseumihoone valvega.
- **Bensiini 135 799 krooni eest AS -ilt Eesti Statoil**. Riigihanke korraldamata jätmist põhjendati meile asjaoluga, et Eesti Kunstimuuseumil on 1997. aastast AS-iga Eesti Statoil sooduskaardi leping. Samuti on muuseum esitanud Kultuuriministeeriumile prognoosi konsolideeritud riigihankes osalemiseks (riigihanke objekti kood 23112000). Muuseumi kirjale vastatud ei ole ja konsolideeritud riigihanget välja kuulutatud samuti mitte. Muuseum on arvamusel, et kuni konsolideeritud riigihanke väljakuulutamiseni on otstarbekas jätkata lepingut AS-iga Eesti Statoil.
- **Kadrioru Lossi koristustöid 128 561 krooni eest ESS Puhastustööde AS –ilt**. Meile antud selgituste kohaselt on leping sõlmitud 2000. aastal, mil riigihangete seadusega oli lubatud teenuse ostmine hanketa alla 200 000-kroonise aastamaksumuse puhul.

Oleme arvamusel, et nimetatu ostmiseks oleks tulnud korraldada riigihankekonkurss.

3.1.2. OÜ-lt Arpen Elekter oli soetatud ekspositsiooni valgusteid riigihanget korraldamata 1999. aastal 295 000 ja 2000. aastal 298 717 krooni eest, mille viimased maksed tasuti faktooringlepingu alusel AS-ile Hansa Liising 2002. aastal.

3.1.3. Alates 1995. aastast on Eesti Kunstimuuseum andnud oma töötajatele laenu, 2002. aastal anti seda 44 000 krooni. Bilansis on seisuga 31.12.2002 laenunõuete jäägiks 59 800 krooni. Rikutud on riigieelarve seadust, mis keelab riigiasutustel laenu anda.[27] Meile antud selgituste kohaselt on laenude andmine 2003. aastal lõpetatud.

Raamatupidamisregistritest ei ole võimalik saada infot rahaliste liikumiste kohta laenusaajate lõikes. Samuti olid tasumata laenude jäägid auditi ajal inventeerimata (kinnituskirjad puudusid) ja meile esitatud laenulepingud olid nummerdamata, mistõttu me ei saa olla kindlad, et bilansis näidatud tagastamata laenude summa on õige.

Samuti oli laenudelt tegelikult arvestatud intress mitmel juhul madalam kui rahandusministri kehtestatud laenuintressi alammäär, milleks oli 2002. aastal 7% aastas ja millest madalama intressimääraga laenu andmine loetakse erisoodustuseks.[28] Ebaõigest intressiarvestusest tingituna on kajastamata erisoodustus ja tasumata sellega kaasnevad maksud. Samuti on bilansis kajastamata seisuga 31.12.2002 tekkepõhiselt arvestatav intressinõue. Kuigi laenu andmine on ebaseaduslik, tuleb välja antud laenudelt intresside arvestamisel lähtuda õigusaktides sätestatud nõuetest.

---

[26] Riigihangete seadus § 2 lg 7
[27] Riigieelarve seadus § 29 lg 3
[28] Rahandusministri 29.12.1999. a määrus nr 120 § 2 (muudetud 12.12.2001. a määrusega 108)

3.1.4. Seisuga 31.12.2002 on Eesti Kunstimuuseumi Hansapanga arvelduskontol riigieelarvesse kandmata majandustegevusest laekunud 105 529 krooni. Nii on rikutud seaduse "2002. aasta riigieelarve" § 4 alusel kehtestatud majandustegevusest laekuvate tulude riigieelarvesse kandmise korda [29], mis sätestab, et laekunud summad kantakse riigieelarvet teenindavates pankades selleks avatud arvelduskontodele.

3.1.5. Eesti Kunstimuuseumil on uue hoone ehituse toetuseks avatud Hansapangas toetusfondi Circulose arveldusarve, mille kasutamine on reguleerimata. Arvele laekunud rahast on 2002. aastal 115 000 krooni eest soetatud kunstiteos. Ostu aluseks on muuseumi ostukomisjoni protokoll nr 81. Kirjalik korraldus kasutada Eesti Kunstimuuseumi toetusfondi laekunud raha kunstiteose ostuks puudub. Summa on toetusfondi 2003. aastal riigieelarverahast tagasi kantud.

3.1.6. Eesti Kunstimuuseum ei ole 2002. aastal rakendanud lepingutes kehtestatud sanktsioone lepingupartneri hilinenud maksete korral.

Meie hinnangul ei ole 31.12.2002 bilansisaldos kajastatud lepinguliste klientide viivitused põhjendatud. Eesti Kunstimuuseum ei tegele piisavalt oma rahaliste õiguste sissenõudmisega, toimides vastuolus riigivaraseaduse põhimõtetega, mis ütleb, et sooritades riigivaraga mis tahes tehinguid, peavad riigivara valitsejad ja volitatud asutused juhinduma põhimõttest vältida kahju ja suurendada kasu, mida riik võib neist tehingutest saada.[30]

3.1.7. Eesti Kunstimuuseumi sularahatehingute arvestus ei vasta raamatupidamise seaduses sätestatud nõuetele ja heale raamatupidamistavale:

- Mitmetel meile esitatud kassaaruannetel puudus aruande koostamise kuupäev.
- Kassa kaustas ei ole kassaorderid kronoloogiliselt järjestatud (nt nr-le 173 järgneb nr 171, seejärel nr 172 ja seejärel nr 98).
- Kassa väljaminekuorderitel puuduvad raha saaja isikuandmed.
- Kassaorderite numbrid raamatupidamisprogrammis peetavas kassaraamatus ja kassa kaustas ei lange kokku.
- Käsitsi vormistatud kassaorderi number ei kajastu pearaamatus peetavas kassaraamatus.
- Filiaalide kassaaruannetel puudub sageli kuupäev, millal raha peahoone kassapidajale üle anti.
- Manuaalse kassaraamatu lehtedel esineb parandusi. Näiteks on kassaorderite numbreid ja kuupäevi käsitsi või tekstikorrektoriga parandatud. See on vastuolus raamatupidamise seadusega, mis sätestab, et raha liikumist tõendavaid dokumente ei ole lubatud parandada.[31]
- Kassaorderitel ja kassaraamatu lehel puuduvad raamatupidamisregistri järjekorranumbrid.

Nende asjaolude tõttu puudus meil järelkontrolli võimalus, mis viitab sisekontrolli riskile. Juhime tähelepanu, et Eesti Kunstimuuseumis kasutusel olevad kassaprotseduurid vajavad täiendamist.

3.1.8. Eesti Kunstimuuseumis puudub efektiivne süsteem, kuidas jälgida kunstiteoste liikumisi, sh rendile antud varasid ja nende tagastamise tähtaegu. Näiteks graafikakogu ei jälgi jooksvalt, kas kunstiteoste rentija on teose õigeaegselt tagastanud või mitte. Kunstiväärtuste liikumise protsessis on palju käsitsi või trükimasinal koostatud dokumente, mis on ajamahukas. Oleme seisukohal, et lepingute ja aktide registri puudumine võimaldab dokumentidel kaduda, samuti võidaks neid koostada topelt. Järelikult puudub kõikehõlmav ja objektiivne ülevaade kunstiväärtuste asukoha ja olemasolu kohta. Leiame, et kasutusel olevate sisekontrolliprotseduuridega ei ole kunstiväärtuste säilimine piisavalt tagatud.

---

[29] Rahandusministri 21.01.2002. a määrus nr 21
[30] Riigivaraseadus § 7 lg 3
[31] Raamatupidamise seadus § 14 lg 1

3.1.9. Eesti Kunstimuuseum ei ole riigivaraga tehinguid sooritades (ürituste korraldamine), lähtunud riigivaraseadusega sätestatud riigi maksimaalse kasu põhimõttest.[32]

Muuseumi ruumes korraldatavate ürituste eest tasu arvestamiseks on peadirektor käskkirjaga kehtestanud hinnakirja. Paljudel juhtudel ei ole aga võimalik teada saada, kas tellijatele esitatud arved hinnakirjale vastavad, kuna neis ei ole fikseeritud ürituste kestust ega tunni hinda.

Eesti Kunstimuuseumi haldusdirektor viitas käskkirja punktile, mis lubab kasutada kokkuleppel erinevaid hindu. Tema selgituse kohaselt peavad läbirääkimisi ja sõlmivad leppeid lisaks haldusdirektorile ka filiaalide direktorid, üldjuhul suulises vormis.

Meie hinnangul esineb risk, et osa tulust jääb riigil saamata, kui filiaalide juhatajal ja haldusdirektoril on õigus suuliselt kehtestada madalamaid tasusid kui peadirektori kinnitatud hinnakirjas.

3.1.10. Peadirektori käskkirja alusel makstakse töötajatele iga kuu lisatasu kokku 24 500 krooni, mis aasta arvestuses koos sotsiaal- ja töötuskindlustusmaksuga moodustab 392 490 krooni. Lisatasu maksmise põhjendust käskkirjas pole. Samuti puudub palgajuhend, mis määratleks, millal on lisatasu maksmine lubatud ning kuidas leitakse selle suurus. Pearaamatupidaja selgitas, et lisatasu makstakse töötajatele akadeemilise kraadi ja täiendavate tööülesannete täitmise eest, käskkirjas seda aga fikseeritud ei ole.

Kuna lisatasu määramise käskkirjas tasu maksmise alust pole ning puudub ka palgajuhend, siis ei ole võimalik anda hinnangut makstava lisatasu põhjendatusele.

3.2. Ettepanekud

Riigikontroll teeb **Kunstimuuseumile** järgmised ettepanekud:

- Täiendada sisekontrollisüsteemi, tagamaks:
  - riigihangete seaduse järgimine;
  - majandustegevusest laekunud tulude õigeaegne ülekandmine;
  - sularahatehingute arvestuse vastavusse viimine raamatupidamise seaduse ja hea raamatupidamistava nõuetega;
  - kunstiväärtuste säilimine.
- Lõpetada laenutegevus, mis on vastuolus riigieelarve seaduse ja Eesti Kunstimuuseumi põhitegevusega.

Eesti Kunstimuuseumi peadirektor on oma vastuskirjas kontrolliaruandele käsitletud asjaolusid selgitanud. Kultuuriministeeriumi kantsler nõustub ettepanekutega ja kohustab Kunstimuuseumi rakendama meetmeid ettepanekute täitmiseks.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

[32] Riigivaraseadus § 7 lg 3

Eesti Kunstimuuseumi vastus

EESTI KUNSTIMUUSEUM

Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

Teie 13.06.2003 nr 2-7.1-FA/03/895
Meie 20.06.2003 nr 166/13

Vastus kontrollakti eelnõule

Käesolevaga saadame Teile Eesti Kunstimuuseumi selgitused ja seisukohad kontrollakti "Riigikontrolli arvamus Eesti Kunstimuuseumi 2002 aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta" eelnõu juurde.

Lugupidamisega

Marika Valk
Peadirektor

Lisa: Selgitused ja seisukohad kontrollakti eelnõu juurde – 1 eksemplar, 7 lehte

Tõnu Kaldre 644 50 67

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
26.06.03 2-7.4-FA/03/895-3

Kiriku plats 1
10130 Tallinn, Eesti
Reg nr 70004548

Tel: +372 644 9340
Fax: +372 644 2094

Internet: www.ekm.ee
E-mail: muuseum@ekm.ee

Eesti Kunstimuuseumi selgitused ja seisukohad Riigikontrolli arvamuse "Eesti Kunstimuuseumi 2002 aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelaeve täitmise aruande kohta" eelnõu (13.06.2003 nr 2-4/03/43) juurde

1. Selgitused ja seisukohad märkustele, mis puudutavad muuseumi 2002 aasta raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmist (number selgituse ees viitab konkreetsele märkusele aruandes).

2.1.1. Vastavalt Muuseumiseaduse paragrahvi 18 lõikele 2 ei peeta museaalide üle rahalist arvestust. Sama nõue on fikseeritud ka kultuuriministri 27 juuli 1998 määrusega nr. 23 kinnitatud "Museaalide arvelevõtmise ja säilitamise kord" punktis 47. Rahvusvahelise Muuseumide Ühenduse (ICOM) eetikakoodeksi, mis on aluseks ühtsetele rahvusvahelistele normatiividele, punktis 2.3. kus käsitletakse muuseumide rahastamist märgitakse, et kogusi hoitakse kui avalikku vara ega käsitleta neid finantsvahendeina

Eesti Kunstimuuseumi tulemiraamatus on vastavalt riiklikule standardile, hinnalahter olemas ja kõikide ostude puhul on sinna hind märgitud Samal ajal peab märkima, et kunstiteoste hinnana tema ostuhinda kasutada saab ainult viimaste aastate ostude puhul, mis moodustavad murdosa Eesti Kunstimuuseumi kollektsioonist. Nõukogude perioodi ostuhinnad on fikseeritud ostuaasta vääringus, kusjuures viidi läbi kaks rahareformi (1947, 1961), kus rahakurss põhjalikult muutus.
Üle poole muuseumi kollektsioonist (hinnanguliselt umnes 65-70%) on saadud ilma hinnata annetustena, pärandustena (mitmeteistkümne tuhandeline A.Rõude kunstikogu, J. Mikkeli kogu, Adamson –Ericu kogu jne.), teistelt asutustelt (s.h. Eesti Rahva Muuseumi kunstikogu, mis 1952.a. vastava riikliku määrusega muuseumide vahel ära jaotati); ilma hinnata on ka kõik kunstiteosed, mis kuulusid kunstimuuseumile enne II maailmasõda.

Eesti Kunstimuuseum on seisukohal, et olukorras kus ainult ca 30-35% muuseumi kogudes olevatest museaalidest on soetatud ostu teel ja nende soetusmaksumus on fikseeritud (ostupäeval kehtivas rahas) ei ole otstarbekas nimetatud summat (vajalik ka ümberarvestamine) kanda raamatupidamise arvele materiaalse põhivarana. Summa ei kajasta muuseumis olevate museaalide väärtust (ka mitte soetusmaksumust) ja oleks eksitav.

Eesti Kunstimuuseum on seisukohal, et eesti muuseumides olevate museaalide, kui avaliku vara, väärtuse määramine tuleb lahendada riiklikul tasandil ühtse metoodika alusel.

2.1.2. Inventuurid muuseumikogudes arvelevõetud museaalide olemasolu ja seisundi kontrollimiseks on viidud läbi järgnevalt:

1999 aastal viies kogus, kus inventariseeriti 7279 museaali
2000 aastal ühes kogus, kus inventariseriti 184 museaali
2001 aatal neljas kogus, kus inventariseeriti 3723 museaali

2002 aastal ühes kogus , kus inventariseerit 602 museaali
Käesoleval aastal on lõpetatud inventuur kahes kogus (kokku 2041 museaali), toimub kahes kogus (kokku 3076 museaali), ettevalmistamisel kahe kogu inventariseerimise alustamine.
Kahe suurima – graafikakogu (24351 teost) ja maalikogu (6961 teost) täisinventuur oli 1996 aastal. Käesoleval aasta viiakse neis kogudes läbi suuremahulisi ettevalmistustöid kolimiseks ehitatavasse uude muuseumisse: nimestike koostamine, teoste süstematiseerimine, teoste puhastamine ja restaureerimine, mappide ning karpide tellimine.

Eesti Kunstimuuseumi on seisukohal, et täielik inventuur on otstarbeks teha 2005 aastal kolimise käigus koos teoste paigutamisega püsiekspositsiooni ja hoidlatesse. Vastav taotlus palvega pikendada inventuurivahelist perioodi aastani 2006 on muuseumi poolt Kultuuriministeeriumile esitatud 06.06.2003.

2.1.3. Kontol "Lõpetamata ehitus" kajastatud 18,2 milj. krooni koosneb EKM-i uue hoone projekteerimistööde maksumusest 10,8 ,milj. krooni, mis on kaetud ka vastavate lepingutega, 7,2 milj. krooni, mis koosneb Kadrioru lossi renoveerimistöödest ja 1,8 tuh. krooni on Niguliste muuseumi küttesüsteemi renoveerimine.
Kuna kulutatud summade eest (10,8 milj. ja 1,8 tuhat) on tööd veel lõpetamata inventeerime ja võtame vastavad summad põhivara kontodele arvele peale nende tööde lõpliku vastuvõtmist.
Kadrioru lossi inventuuriga (7,2 milj.) Eesti Kunstimuuseumi raamatupidamine tegeleb ja lõpetab inventuuri 2003 aastal.

2.1.4. Laos olevate trükiste arvulist arvestust peab müügijuht, sealhulgas seda, kuhu millal ja millise hinnaga mingi trükis on realiseeritud ja milline on jääk iga üksiku trükise puhul. Kõik trükiste valmistamise- ja ostukulud ning trükiste müügitulud on kajastatud raamatupidamises.

Eesti Kunstimuuseum nõustub Riigikontrolli märkusega, et raamatupidamise aastaaruanne ei kajasta laos olevaid trükiste varusid. 2003 aasta kolmandas kvartalis viime läbi trükiste lao inventuuri (seisuga 30 september) ja võtame laos olevad trükised arvele bilansi varude kontol

2.1.5. Eelnevatel perioodidel Eesti Kunstimuuseumis sõlmitud lepinguid ei registreeritud (ei nummerdatud ega peetud registrit), vaid hoiti eraldi kaustas. Peale võlaõigusseaduse jõustumist alustati muuseumis lepingute registreerimise süsteemi väljatöötamist. Eesmärgiks oli välja töötada täiuslik, muuseumi tööd kajastav register. Kontrollimise momendil oli register poolik, mida ei saanud esitada, kuna poolik register poleks andnud täielikku ettekujutust muuseumi poolt sõlmitud lepingutest. Samal ajal kõik lepingud mida kontrollija soovis näha esitati.
Käesolevaks ajaks on kõik lepingud registreeritud vastavalt seadusele järgnevates osades:
- Võõrandamislepingud (V)– 6 lepingut
- Kasutuslepingud (K)- 8 lepingut
- Seltsingulepingud (S) – 11 lepingut
- Teenuste osutamise lepingud (T) – 21 lepingut

Märkustes toodud leping Kalteks-Projekt AS-iga tõesti puudub. Asume selle firmaga läbirääkimistesse, et nad võiksid elektrienergia osta otse tootjalt st.Eesti Energia AS-lt, kuna seoses hoones oleva elektrikilbi rekonstrueerimisega ei läbi Kalteks-Projekt AS-i poolt tarbitav vool käesoleval ajal enam muuseumi voolumõõtjat.

2.1.6. 2002.a. alguses sai vahetatud Eesti Kunstimuuseumi raamatupidamises Hansa Riigitarkvara uuema versiooni Hansa Raama vastu. Kuna tööd oli alustatud vanas programmis ja paralleelselt tehti tööd ka uue programmiga, siis andmete üleviimisel võis tekkida ebakronoloogilisus, arved tuleb sisestada tekkepõhiselt.
Numbrite vahele jätmise puhul oli tegemist Hansa Raama programmi puudustega, (ühes moodulis mitme kasutajaga tööd tehes broneerib numbri ja kui antud numbrit hetkel ei kasuta, ei paku programm seda uuesti ka välja) siis aastast 2003 on kasutusele võetud raamatupidamise programm Navision Axapta, mis välistab antud probleemi tekkimise. Samas võime kinnitada, et tegelikult esitatud müügiarved kajastuvad kõik ka raamatupidamisarvestuses.

2.1.7. ja 2.1.8. Arvestades eelarveliste asutuste korrektsete raamatupidamisjuhendite puudumist ja rahandusministri määruse väärat tõlgendamist muuseumi pearaamatupidaja poolt, on Eesti Kunstimuuseum Riigikontrolli märkustega nõus ja tunnistab oma viga.
2003.a. algbilanssi viiakse muudatused sisse.

2. Selgitused ja seisukohad tähelepanekutele, mis puudutavad muuseumi 2002 aasta majandustehingute õiguspärasust ning finantsjuhtimist ja sisekontrollisüsteemi (number selgituse ees viitab konkreetsele tähelepanekule aruandes).

3.1.1 Tähelepanekutes toodud väljamaksed, mis ületasid käesoleval ajal kehtiva riigihanke seaduses toodud piirmäärasid on tekkinud järgmistel põhjustel:
- Leping Eesti Kunstimuuseumi kasutuses olevate hoonete valvamiseks turvafirma AS Marksman poolt sõlmiti 18.06.1996 aastal. Kultuuriministeerium nõudis hoonete valvamist profesionaalse turvafirma poolt, lubades tasuda osa valvakuludest. Kuna muuseumi eelarvet ei suurendatud tekkis muuseumil 1997 aasta lõpuks võlg, mida oleme vastavalt võimalustele vähendanud. Arvestades muuseumi võlga turvafirma ees on 1996 aastal sõlmitud leping (lepingus puudub nõue viivise kohta) muuseumile soodne. Käesoleva aasta lõpuks peaks võlaküsimus olema lahendatud (vastavalt graafikule tasutud) ja on võimalik välja kuulutada riigihange valveteenuse ostmiseks, seda juba koos uue muuseumihoone valvega.
- Õigusabi leping RODI Advokaadibürooga sõlmiti mitte muuseumile õigusabi teenuste osutamiseks pikema aja jooksul, vaid konkreetse küsimuse (Niguliste kiriku omandivaidlus) juriidiliseks nõustamiseks. Leping sõlmiti 06.11.2001 arvestusega, et teostatava teenuse maksumus ei ületa seaduses ettenähtud piiri. Töö käigus selgusid täiendavad kohustused (kultuuriministri 08.11 2001 käskirjaga nr 182 ja 16.11.2001 käskirjaga nr 190 moodusatatud töörühma tööst osavõtt jne), mis suurendasid lepingu mahtu. Kuna tegemist oli ühe konkreetse juriidilise küsimuse lahendamisel tekkinud töömahu ja sellest tuleneva rahalise kohustuse suurenemisega ei olnud võimalik ning otstarbekas lepingut lõpetada ja kuulutada välja riigihange.
- AS Eesti Statoil klient on muuseum pika aega. Vastavalt 26.10.1997 sõlmitud lepingule nr 14/I-3 on Eesti Kunstimuuseumil kliendikaardi leping soodustingimustel:

hinnaalandus 10 senti igalt ostetud bensiini ja diiselkütuse liitrilt ja 10% igalt autopesult.
Vabariigi Valitsuse 24.07.2001 määrusega nr.256 toodi konsolideerumise korras riigihangeteks bensiin (riigihanke objekti kood 23112000) Kultuuriministeeriumi 17.01.2002 kirjale nr 4-2-22 /111 Konsolideeritult teostatavate riigihangete prognoosile vastasime 07.02.2002 kirjaga nr 35/B , kus esitasime omapoolsed prognoosid ja soovisime informatsiooni standardtingimustest ja ühises riigihanke korraldamises osalemisest. Meie kirjale vastatud ei ole ja konsolideeritud riigihanget välja kuulutatud samuti mitte. Kuni konsolideeritud riigihanke väljakuulutamiseni on otstarbekas jätkata lepingut AS Eesti Statoiliga.
- ESS Puhastustööde AS sõlmisime lepingu 24.07.2000 kui riigihanke seadus lubas asja ostmise või teenuse tellimise hinnaks ilma riigihanketa 200.000.- krooni.
Kuna muuseum on firma teostatud töödega rahul ja suutnud läbirääkimiste teel aasta teenuse maksumuse viia 128 561.- kroonini jätkasime lepingut kuni 31.12.2003. Järgmiseks 2004 aastaks korraldame riigihanke.

3.1.2 Eesti Kunstimuuseum on nõus, et OÜ Arpen Elektri poolt ekspositsioonivalgustite soetamisel oli tehtud viga. Arhitekt oli valinud just need valgustid, tellija oli need kooskõlastanud ja OÜ Arpen Elekter oli ainus maaletooja. Seega vastavalt kehtinud Riigihangete seadusele oleks olnud vaja § 53 punkt 2 lg 1 alusel saada Riigihangete Ametilt nõusolek ning valgustite soetamine oleks olnud seaduslik. Kahjuks jäi see projektijuhil märkamata ja tegemata. Muuseum võib kinnitada, et riigile ei tekitatud sellega mitte mingisugust materiaalset kahju.

3.1.3. Eesti Kunstimuuseum on vastavalt raamatupidamise sisekorra eeskirjale andnud muuseumi töötajatele põhjendatud taotluse korral laenu EKM-i omateenitud tulude arvelt. Alates 2003 aasta algusest on laenude andmine lõpetatud.
Raamatupidamisprogrammis Hansa Raama, kus toimub EKM-i raamatupidamisarvestus, olid tagasimaksed kajastatud küll koonditena, kuid palgaprogrammis Taavi Palk on võimalik jälgida rahalist liikumist laenusaajate lõikes. Tasumata laenude jäägid on inventeeritud Riigikontrolli auditi käigus ja võetud on ka allkirjad kinnituskirjadele.
Eesti Kunstimuuseum tunnistab, et laenude intressi arvestusmeetod oli vale ning tulenevalt sellest arvestatud intress mõningal juhul madalam, kui rahandusministri poolt kehtestatud alammäär. Kehtivad laenulepingud vaadatakse üle ja tehakse laenuintressi ümberarvestused.
Bilansis on kajastatud tekkepõhiselt arvestatav intressinõue 4782.96 krooni bilansi aktiva poolel real 5.1. "Laekumata intressitulud" ja passiva poolel real 15.4. "Muud ettemakstud" tulevaste perioodide tulud 4782.96 krooni.

3.1.4. Eesti Kunstimuuseum on tavaliselt korrapäraselt kandnud riigieelarvesse oma majandustegevusest laekunud tulud. Kandmata oli erandina jäänud vaid 31.12.2002.a. detsembri kuu lõpus laekunud summad, mis olid ka võetud arvele kohustusena riigi ees.

3.1.5. Eesti Kunstimuuseumil ei ole kunstimuuseumi uue maja ehituseks avatud annetuskontot. Hansapangas on avatud Eesti Kunstimuuseumi toetusfond Circulos (uue hoone toetuseks). Spetsiaalselt ei ole nimetuses märgitud ehitust, millise maksumuse suurusjärku ei suuda sellised fondid toetada. Toetada on vaja muuseumi

sisulist ettevalmistustööd. Siia kuuluvad ka kunstiteosed, nende restaureerimine, raamimine, trükised jne. Arvelduskontolt maksti osaliselt välja Ants Laikmaa maal "Marie Underi portree" (esimene osa maali hinnast tasuti omanikule 2001 aastal riigi poolt kunstiostudeks eraldatud vahendite arvelt ja vastavalt lepingule tuli puuduv osa tasuda 2002 aastal), kuivõrd Kultuurimimnisteeriumi 2002 eelarves kunstiostudeks raha puudus. See kunstiteos on uue muuseumi põhiekspositsiooni väärtuslikemaid eksponaate. Arvelduskontole on kasutatud summa 2003 aastal riigi poolt kunstiostudeks eraldatud vahendite arvelt tagasi kantud, seega ei ole toetusfondist sentigi kasutatud. Kunstimuuseum ei ole veel otsustanud, kuidas toetusfondi laekuvaid summasi kasutada, sest meil puudub hetkel selgus järgmise aasta uue hoone sisulise ettevalmistuse eelarve kohta. Toetusfondi summad tuleb suunata sinna, kus eelarvelisi rahasid napib. Kas on need restaureerimiskulud, raamid, kunstiteosed, haridusprogrammid, trükised jne.selgub järgmise aasta eelarvest. Vastavalt sellele otsustatakse ka toetusfondi laekunud vahendite kasutamise kord. Sellest, kuidas raha kastama hakatakse teavitatakse ka annetajaid koos nende äramärkimisega vastavalt rahvusvahelistele tavadele.

3.1.6. Eesti Kunstimuuseum ei ole tõesti kehtestanud sanktsioone hilinenud maksete korral, kuna on ise käibevara puudumise tõttu olnud aeg- ajalt situatsioonis, kus on tekkinud viivitusi ülekannete teostamisega.
Arvestame antud märkusega ja võtame lepingustes kehtestatud sanktsioonid kasutusele.

3.1.7. Eesti Kunstimuuseumi kassapidaja koostab manuaalselt mitu aruannet – pääsmete aruanne, trükistemüügi aruanne ja eraldi aruanded mis koostatakse komisjonimüügis olevatele meenetele ning EKM-i trükistele. Väljastatavate kassaruannete esilehele on märgitud kuupäev, mis alati ei kajastu järgnevatel lehtedel. Eesti kunstimuuseum võtab märkuse arvesse ja märgime kuupäeva kõigile lehtedele.

- Kuna sularaha sissetulekud ja väljamaksed toimuvad nii eelarve kui ka eelarveväliste vahendite arvelt on EKM-il kaks erinevat manuaalselt peetavat kassaraamatut, mida peab raamatupidaja enese töö lihtsustamiseks. Sellest tuleneb ka kassaorderite ebakronoloogilisus, sest numeratsioon on ühtne. Seega puuduolevad orderid (ühes kaustas) võib leida teisest kaustast.
Samas võib mainida, et raamatupidamise programmis Hansa Raama on kassasissetuleku orderid kõik kronoloogilises järjestuses, mis kajastub ka kvartaalsetes väljatrükkides kassa kausta vahel.

- Suuremas osas teostatakse sularaha väljamakseid EKM-i põhikohaga töötajatele, kelle isikuandmed on olemas nii personalijuhil kui ka Taavi palgaprogrammi isikukaartidel. Tulenevalt eelöeldus ei pea EKM-i raamatupidamine vajalikuks andmeid korduvalt ümber kirjutada.
On olnud üksikud juhuseid kus väljamakse on tehtud tööettevõtu lepinguga isikule, kes ei ole muuseumi põhitöötajad (näit. väljamineku order nr. 175 ja 176), kuid kelle passiandmed kajastuvad Taavi Palgaprogrammis.
Eesti Kunstimuuseum võtab märkuse arvesse ja edaspidi märgime mittepõhikohaga töötajatele väljamakstud sularaha väljaminekuorderitele isikuandmed.

- Eesti Kunstimuuseumil puuduvad rahalised võimalused kassapidajate töökohad varustada vastavate terminaalidega mis võimaldaks raamatupidajal kassaringi ajal võtta ühendust ja minna otse raamatupidamisprogrammi piletite ja muude kaupade müügikohal. Seetõttu kassaorderid kirjutatakse käsitsi ning tihti ei ole võimalik kinni pidada raamatupidamise programmis jooksvast numeratsioonist. (kuna kassaringi ajal võivad toimuda sularaha liikumised raamatupidamises, mis omakorda numeratsiooni paigast nihutab). Eesti Kunstimuuseum loodab probleemi lahendada uue muuseumi käikuandmisel, kuhu on projekteeritud vastavad IT võimalused.

- Raha ja kassaaruanded antakse raamatupidajale kassa sissetulekuorderi vastu, millel kajastub raha üleandmise kuupäev, EKM-i raamatupidamine ei pea vajalikuks raha üleandmise kuupäeva dubleerida ka kassaaruandel.

- Manuaalse kassaraamatu lehtedel on esinenud üksikuid parandusi. Eesti Kunstimuuseum on märkusega nõus ja tunnistab oma viga.

- Manuaalselt kirjutatud kassaorderitel ja kassaraamatul puuduvad raamatupidamisregistri järjekorra numbrid, kuid juba raamatupidamisprogrammi sisestatud kassaorderitel on olemas viide käsitsi kirjutatud kassaorderile

3.1.8. Eesti Kunstimuuseumis arvel olevad museaalid on tükilisena bilansipäeva seisuga kajastatud riiklikus statistikaaruandes "Muuseum" real 2 ja Eesti Kunstimuuseumi teadustöö aruandes. Üldjuhul deponeerib (annab eksponeerimiseks) muuseum museaale riiklikele asutustele (ministeeriumid, Riigikogu, Riigikantselei) ja saatkondadele garantiikirja alusel. Deponeerimisel koostatakse vastav akt kolmes eksemplaris ja leping. Üks akt on peavarahoidjal, teine kogu hoidjal kolmas deponeerijal. Aktid registreeritakse vastavas raamatus. Muuseumisse hoiule antud museaalid on samuti vastu võetud aktiga ja vastavas raamatus registreeritud. Kõik toimingud on vastavuses kultuuriministri 27 juuli 1998 määrusega nr. 23 kinnitatud "Museaalide arvelevõtmise ja säilitamise korraga" Ülevaade museaalide liikumise kohta on olemas, kuid puht inimfaktorist tingitud eksimuste tõttu on esinenud üksikute lepingute mitteõigeaegset pikendamist. Kontrolli teoste liikumise üle teostab peavarahoidja, kellele oleks suureks abiks vastava elektroonilise registri olemasolu (mille olemasolu eelpoolnimetatud kultuuriministri määrus küll ei nõua). Elektroonilise registri loomine on Eesti Kunstimuuseumis päevakorral, kuid käesoleval ajal muuseumi kasutuses olevad infotehnoloogilised vahendid (riist- ja tarkvara) samuti töötajate vähesus ei võimalda seda mahukat tööd ette võtta. Probleemi lahendus on uue muuseumi kõigi projekteeritud infotehnoloogiliste võimaluste kasutusse võtmine ja töötajate koolitus.

3.1.9. Eesti Kunstimuuseum korraldab üritusi ja võtab ürituse läbiviimise eest tasu vastavalt peadirektori käskkirjale. Ürituste tellijate poolt on tellimiskirjad vormistatud ja saadetud muuseumile tavaliselt pika aega enne ürituse toimimist arvestamata tegelikut korraldamisele ja läbiviimisele kuluvat aega (nn.pigem rohkem kui vähem) . Peale ürituse korraldamist ja toimumist selgub tegelik tundide arv. Seetõttu võib olla tellimiskirjal näidatud tundide arv erineda arve väljakirjutamise aluseks võetud tegelikest tundide arvust.
Peadirektori käskkirjaga on lubatud kasutada kokkulepphindu mida kasutame üldjuhul riigiasutustega ja Presidendi kantseleiga. Läbirääkimisi kokkuleppehindade üle on üksikutel juhtudel pidanud ka filiaalide direktorid, kes esitavad põhjendatud

ettepanekud peadirektorile, kes langetab otsuse, mis fikseeritakse eraldi korraldusega või resolutsiooniga tellimiskirjal.
Arvestades toodud märkusega täiustab Eesti Kunstimuuseum tellimuste ja garantiikirjade esitamise korda ning annab esimeseks septembriks 2003 välja peadirektori käskkirja, millega kinnitatakse uus ürituste läbiviimise kord ja määratakse kindlaks ürituse läbiviijate õigused ning kohustused.

3.1.10. Lisatasude maksmisel 2002. aastal on Eesti Kunstimuuseum tuginenud Vabariigi Valituse määrusele nr .429, kus sätestatakse (§-s 3) nõutavast tulemuslikuma töö ja täiendavate ülesannete eest lisatasude kehtestamine.
Arvestades toodut märkust täiendab Eesti Kunstimuuseum käskkirjade kausta, et käskkirja juures oleks ka vastav esildis, millele on viidatud ja kus on näha lisatasu taotlemise põhjused
Väljatöötamisel on palgajuhend, mille rakendame ellu alates 2004 aastast.

Marika Valk
Peadirektor

Kultuuriministeeriumi vastus

KULTUURIMINISTEERIUM

Pr Kaie Karniol
Riigikontroll
Finantsauditi osakond

Teie 13.06.2003 nr 2-7.1-FA/03/896

Meie 04.07.2003 nr 10.2-17/1517

Eesti Kunstimuuseumi kontrolliaruande eelnõu

Täname Teid ettepanekute ja märkuste eest Eesti Kunstimuuseumi 2002.aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta.

Tutvunud kontrolliaruandes väljatoodud märkustega Eesti Kunstimuuseumi raamatupidamise kohta ja Eesti Kunstimuuseumi vastustega nimetatud puuduste tekkimispõhjuste ja nende kõrvaldamise võimalike meetmete rakendamise kohta, on Kultuuriministeerium seisukohal, et raamatupidamise seaduse järgimine koos kõigi raamatupidamisarvestust reguleerivate õigusaktidega on rangelt kohustuslik. Selle täitmise üle peab ministeerium tõhustama omapoolset kontrolli. Samas nõuame koheselt laenutegevuse lõpetamist, riigihangete korraldamist ja majandustegevusest laekunud tulude õigeaegset ülekandmist riigieelarvesse.

Samuti kohustame asutuse juhti pr Marika Valku rakendama kõiki meetmeid, et Eesti Kunstimuuseumi raamatupidamine vastaks hiljemalt 01.oktoobriks seadustes sätestatud nõuetele.

Kultuuriministeeriumile tehtud ettepaneku vastuolu kõrvaldamise kohta raamatupidamise seaduses ja muuseumiseaduses võtame teadmiseks ja tegeleme sellega veel käesoleval aastal.

Lugupidamisega

Siim Sukles
Kantsler

Ülle Aron
Pearaamatupidaja
62 82 268

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
04.07.03 2-7.1-FA/03/896-3

Suur-Karja 23
15076 TALLINN
Reg. kood: 70000941

tel. 628 2250
faks 628 2200
e-mail: min@kul.ee

a/a 10052003507001
Eesti Ühispank
kood 401